7. 10. 2003

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Doktora, prosím! (Mgr. v. JUDr.)

Zvláště advokátní koncipienti to znají velmi důvěrně. Klient hledajíce služby právníka obvykle požaduje „doktora (práv)“, přičemž žije v domnění, že magistr je „nižší druh právníka“ respektive „lékárník“. Za něco málo více než jedno desetiletí se nám totiž podařilo natolik „zamotat“ právní úpravy udělování a užívání akademických titulů, že se v tom nevyzná ani „člověk dneška“ (jak se vzletně praví), natožpak venkovská tetička soudící se o padající jablka na její pozemek.

Zvláště advokátní koncipienti to znají velmi důvěrně. Klient hledajíce služby právníka obvykle požaduje „doktora (práv)“, přičemž žije v domnění, že magistr je „nižší druh právníka“ respektive „lékárník“. Za něco málo více než jedno desetiletí se nám totiž podařilo natolik „zamotat“ právní úpravy udělování a užívání akademických titulů, že se v tom nevyzná ani „člověk dneška“ (jak se vzletně praví), natožpak venkovská tetička soudící se o padající jablka na její pozemek.
Povědomí o akademických titulech a jejich užívání pokulhává ovšem i ve státní správě. Pamatuji si na příhodu, kterak jsem byl v rámci advokátní praxe po třetím ročníku na vysoké škole vyslán k jakémusi správnímu orgánu ku zjištění několika drobností. Poprvé jsem vyrazil vyzbrojen jen odhodláním. Chabý úspěch… Podruhé - již poučen – vyrazil jsem s kyticí: i hle, byl jsem úřednicí dekorován titulem „Ale pane doktore…!“ – dodávám, že jakýkoliv odpor proti oslovování byl marný. Dotyčná se rozhodla, že nevezme v úvahu možnost, že by člověk k ní přišedší s kyticí mohl nebýt doktorem – i když jsem v tu chvíli měl snad blíže k doktoru obecného lékařství, nežli k doktoru práv… A potom zde máme několik drobných kauz, kdy si členové zastupitelských orgánů nechali bez odporu psát titul „JUDr.“, seč byli sotva magistry. Publicisté se pohoršovali – lid se spíše smál. Smál se i můj otec – inženýr – ale rozhodně se už tak nesmál, když jeho kolega obdržel k titulu ing. též doktorát (po solidní vědecké činnosti trvající několik let) – smutek zavládl u otce, protože se také těšil, kterak bude jednoho dne doktorem, zjistil však, že v této společnosti mu to nepřinese ani slávu, ani vyšší plat a nikdo jej nebude oslovovat „doktore“. Proč?!
Jsou to ty úžasné zkratky, které teoreticky mění akademické postavení člověka. Ale „čím je král, když nemá lid“? A čím je doktor naroubovaný na inženýra, když jej stejně všichni stále budou oslovovat jako inženýra?
Zestručněme – absolvent právnické fakulty je po pěti letech studia promován magistrem (Mgr.) – ještě před pár lety ve stejné pozici dostal absolvent titul JUDr. Dnes lze titul JUDr. dosažitelný pro magistra – absolventa právnické fakulty po složení „rigorosa“. Rigorózní řízení spočívá v odevzdání práce patřičného rozsahu a prokázání prohloubení znalostí v oboru. Zda je to náročné? Administrativně určitě (čemuž odpovídá i částka náležející k tomuto řízení – na MU Brno se pohybuje kolem 5800 Kč, tedy „jeden plat interního doktoranda“). Že to zatěžuje akademický sbor (zkušební komise), o tom lze také nepochybovat. Pro zaměstnaného absolventa práv – ano, je to jistě obtížné. Paradoxní však je, že toto řízení na „doktora práv“ je zvládnutelné poměrně krátce po složení „magisteriátu“. A potom – nebo současně s tím – se můžete snažit o titul doktora – že to nedává smysl?! Nedává (vyjma Prahy, kde lze na Univezitě Karlově získat spolu s titule „Ph.D.“ – tedy doktor – současně i JUDr. – kupodivu například na MU Brno toto možné není!). Ovšem, protože jsem laskavému čtenáři neposkytl třetí důležitou informaci: s titulem Mgr. práv se lze přihlásit na „doktorandské studium“. Jeho výsledek ani průběh není totožný s průběhem řízení rigorózního, „ač na konci je opět doktor“. Doktorandské studium začíná složením přijímací zkoušky do tohoto programu. Studium je obvykle denní – lze však též kombinovat různé obory a studovat externě. Interní doktorandi mají obvykle využití v průběhu studia i jako učitelé. Nejedná se však o pracovní poměr, avšak maximálně o stipendium – vztah mezi fakultou a jejím studentem. A důležitost rozdílu? Na konci doktorandského studia je opět odborná práce a zkouška, avšak celé studium – řízení trvá obvykle tři roky. Na konci „vypadnete“ jako „Ph.D.“ (philosophiae doctor – v oficiálních brožuráích

jako „doktor“, proč ne ted „Dr.“?!) – paradox: projdete-li rogorozním řízením tedy „na JUDra.“, jste doktor práv – snažíte-li se opravdu, pak i do půl roku po složení „magisteriátu“. A studujete-li 3 roky na Ph.D.: Jste doktor! Rozhodnete-li se však neudělat si rigorozní řízení (JUDr.) a přejít přímo na Ph.D. – i tak možno… Ovšem! Smiřte se s tím, že studujete-li 3 roky na Ph.D., před jménem budete mít stále Mgr. – protože titul Ph.D. se píše za jméno! A ví laická veřejnost, že Ph.D. je více než doktorát JUDr.? Neví… Takže i nadále budete oslovováni jako magistr – ač jste zdaleka již za horizontem znalostí JUDra! A zde tkví otázka: Nebylo by praktičtější automaticky udělovat s titulem Ph.D. pro právníky též titul JUDr.? (jak bylo výše uvedeno, pokud je mi známo, tuto praxi zatím zavedla jen UK Praha). Dle mého názoru nepochybně. Připomeňme tituly doktorů medicíny: MUDr. Ti neprocházejí „mírně potupným stádiem lékárníka - magistra“, jejich studium jde přímo skrze 6 let celkového studia k titulu „doktora obecné medicíny“. Podivnou kategorií jsou nápady na zrušení přímého právnického magisterského studia s tím, že by bylo nejprve dosaženo titulu Bc. (bakalář – po třech letech) a následně možnost nových zkoušek a dosahování titulu Mgr… a potom JUDr. nebo Ph.D… Titul Bc. postrádá u právníků smysl – ani koncepce studia neodpovídá možnostem. Jak vypadá studium práv v ČR?! Přibližně polovina pětiletého studia je věnována nejprve vědám teoretickým (sociologie, politologie, filozofie, dějiny, teorie práva) a následně v témže čase soukromoprávnímu bloku: občanské právo, rodinné právo atd. Druhá polovina pětiletého studia je věnována veřejnoprávním disciplínám: mezinárodní právo veřejné, správní právo, finanční právo apod. Při myšlence bakalářského studia se nelze ubránit kombinacím: ošidíme teoretické vědy, nebudeme učit veřejné právo? Uděláme snad z práv rychlokurz? A vrchol: Je společenská potřeba „bakalářů práv“? Není! Nenajdou uplatnění a budou nuceni studovat samozřejmě nadále jako na titul Mgr. a dále. Myšlenka bakalarizovat studium práv je sice zajímavá, ale mělo by se dělat „něco pro myšlenku“ nebo „pro potřebu“? Jsem zastáncem toho, že bez společenské potřeby… ne, proč?! Nemáme jediný zákon, který by dával „bakalářům práv“ možnost plnohodnotného uplatnění. Už vůbec se neodvažujeme vzpomínat „na zlaté časy“, kdy byl každý studen práv dekorován titulem JUC.! Kandidát práv! Dnes se tento titul užívá jen ve studentské rovině ve chvíli, kdy jsou „prváci“ právnického studia „pasováni“ v rámci studentských oslav na „kandidáty práv“ a tím přijati mezi ostatní studenti. Náš právní řád tento titul nezná – jsme tedy stále na úrovni „ředitele zeměkoule“ nebo „hraběte“, napsat na vizitku: žádný problém! Bohužel nebo bohudík? To je otázka…. Tento titul JUC. zmizel již před mnoha lety - ale – projděte se hřbitovem! Promiňte, to nebyl vtip ani černý humor – opravdu - naši předkové si titulu JUC. velmi vážili. Neměl žádnou převelikou platnost – ale – bylo to „pěkné“ a úctyhodné. Nebyl to pokus o „bakaláře“, bylo to konstatování faktu, že dotyčný je (jako každý student) členem akademické obce. Jak víme, historie se opakuje – přijde k nám opět v zákoně titul JUC? Nebo například IngC.? A pokud ano – vyznají se v tom lidé? Těžko…
Obzvláště není čitelný záměr zákonodárce při vztahu k titulům magistrů, jakož i doktorů a speciální postavení je u titulů „akademicky – církevních“. Tituly jako RSDr. (doktor věd politických) pro nás již dnes mají téměř pejorativní nádech. Ovšem kromě běžně známých RNDr., JUDr. nebo PhDr. Existují též „Ing. arch.“ (inženýr architektury) – architekti prominou, leč postrádám smysl jejich odlišení od jiných inženýrů. Podobně též rozlišení „Mgr.“ a „MgA“. První již bylo výše vysvětleno, druhé je zkratkou pro „magistra umění“. Zcela neobeznámena je veřejnost s tituly „ThLic“ (licenciát teologie) a není jí ani známo, že kromě Ph.D. existuje Th.D. pro doktory teologie.
To vše by se dalo vysvětit a „přežít“. Není však poněkud zarážející, když absolvent doktorandského studia původem inženýr se stane „doktorem alias Ph.D.“ a maistr práv („bez JUDra“) se stane tímž při složení Ph.D.?
Obávám se nejhoršího – už to pro nás není ani zarážející…

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Přezkumné řízení ve světle rozsudku NSS č. j. 6 As 237/2023-31
- Algoritmizace veřejné správy a meze správního uvážení na příkladu přijímacího řízení na střední školy
- Vydat, či nevydat rozhodnutí podle informačního zákona?
- Jak se bránit proti územnímu plánu?
- Evropské dotace srozumitelně: Díl druhý – Žadatel nebo příjemce?
- Uzavírky místních i účelových komunikací a zřizování objížděk
- Reforma nařízení EU 261/2004: Co znamená pro letecké dopravce?
- Evropské dotace srozumitelně: Díl první – Unijní a národní rámec
- Když důkazy nestačí: Rizikové aspekty prokazování řádného užívání ochranných známek
- Nestačí „mít systém“ aneb povinnosti veřejnoprávních původců při přechodu na atestovaný eSSL
- Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů